

НАПРЯМ 2

УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК ТА ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ У СИСТЕМІ ОПЕРАТИВНОГО І СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

УДК 657.01

Антоненко Н.В.

*ст. викладач кафедри фінансів, обліку і аудиту
Національний транспортний університет
м. Київ, Україна*

ПЕРСПЕКТИВИ АВТОМАТИЗАЦІЇ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ

В умовах поглиблення інформатизації суспільства, глобалізації економічного розвитку та інтелектуалізації системи управління, нині діюча система обліку в Україні не відповідає вимогам часу. Це, в свою чергу, обумовлює необхідність запровадження управлінського обліку, що генерує показники для операційного, тактичного і стратегічного менеджменту.

На сьогодні система бухгалтерського обліку виступає основним інформаційним джерелом для прийняття управлінських рішень. Тому завданням облікової системи має бути не лише контроль майна та податків, а й отримання різноманітних видів інформації для менеджменту [1].

Отже, управлінський облік як підсистема обслуговує менеджерів різних рівнів, генеруючи інформацію в реальному часі, яка необхідна їм для виконання поточної роботи. Фінансовий облік - узагальнює дані для складання звітності у відповідності до стандартів обліку, що характеризує роботу підприємства за минулий період за стандартним обмеженим набором економічних показників і використовується адміністративним персоналом підприємства. Стратегічний облік - підсистема, в межах якої можна досягти найбільш ефективного поєднання контролю, координації, обліку та аналізу стратегічної діяльності підприємства для прийняття стратегічних управлінських рішень.

Розвиток інформаційних технологій дає можливість підприємствам все більшу кількість облікових даних збирати та інтегрувати за допомогою комп'ютерних інструментів, одним з яких є система 1С: Підприємство.8 [2]. Програма 1С: Підприємство.8 має ряд конфігурацій. Конфігурація 1С – це набір алгоритмів та форм, розроблених на платформі 1С. Саме завдяки конфігураціям можна вести облік різних аспектів господарської діяльності. До універсальних типових конфігурацій відносяться: 1С: Бухгалтерія для України, 1С: Зарплата та управління персоналом, 1С: Управління торгівлею, 1С: Роздріб,

1С: Управління торговим підприємством. Вони автоматизують окремий аспект діяльності підприємства та вирішують певні бізнес-завдання. Існують також типові комплексні конфігурації 1С: Управління невеликою фірмою, 1С:Управління виробничим підприємством.

То яку ж 1С доцільно вибрати із стандартної лінійки продуктів для управлінського обліку? Оскільки управлінський облік – це реальний облік бізнес-процесів для власника і керівника, а бухгалтерський облік – це облік для держави і податкових органів. Бухгалтерський і управлінський облік потрібно вести в одній програмі і тоді вони підсилюють і доповнюють один одного. Конфігурація «Управління торговим підприємством» успадкувала ідеологію управлінського та бухгалтерського обліку в єдиній базі.

Деякі користувачі ведуть дві бази 1С:УТП: в одній – вони здійснюють бухгалтерський облік, в іншій - управлінський. При цьому, вони дублюють більшу частину даних, а між тим, в програмі є лівова частка можливостей: потрібно тільки їх знати і вміти використовувати. Крім паралельних складів, в 1С:УТП є облік окремо управлінської і окремо бухгалтерської каси. Можна відразу вести в програмі і управлінську та бухгалтерську касу, і вони абсолютно не будуть заважати одна одній. В програмі є також управлінські взаєморозрахунки з постачальниками і покупцями. Тобто, можна внести в програму ті борги, які не оформлені офіційно, і це, знову-таки, ніяк не завадить бухгалтеру вести бухгалтерський облік в цій же програмі.

У яких випадках потрібно придбавати програму «Бухгалтерський облік для України»? Її слід запроваджувати в тих випадках, коли в програмі буде працювати тільки бухгалтер і, навіть у віддалених планах, не планується, що в ній будуть працювати ще й інші співробітники. Тобто, не планується, що програма буде використовуватися для чогось, крім, ведення бухгалтерського та податкового обліку, а також складання звітності. В ній немає управлінського обліку, немає ділянки ціноутворення, немає таких понять як «замовлення покупця» або «замовлення постачальнику» та інших понять. Все це робить роботу менеджера або іншого персоналу в цій програмі абсолютно неприйнятною: хіба що, вона допоможе виставити рахунок і проставити вручну продажні ціни. Тобто, для менеджера ця конфігурація буде чимось на зразок друкарської машинки. Проте для бухгалтерського обліку – це прекрасна програма.

Розглянемо конфігурацію «Управління торгівлею для України» і її взаємодію з бухгалтерським обліком. Всі управлінські розділи, перераховані для УТП, є також в конфігурації «Управління торгівлею для України» (скорочено УТ). Але в програмі УТ немає бухгалтерського обліку. А це означає, що в УТ не формуються бухгалтерські проводки, хоча галочки «відобразити в управлінському обліку» і «відобразити в бухгалтерському обліку» в документах є. При цьому, управлінський і торговий облік в ній ведеться, а галочка «відобразити в бухгалтерському обліку» служить лише позначкою, що цей

документ потрібно перенести в іншу програму - «Бухгалтерський облік для України». Програма «Управління торгівлею для України» може працювати в парі з програмою «Бухгалтерський облік для України», куди, відповідно, з торгівлі, повинні бути перенесені помічені галочкою «відобразити в бухгалтерському обліку» бухгалтерські документи.

Така зв'язка торгівлі та бухгалтерії, підходить для випадків, коли на підприємстві працює бухгалтер, який нічого не хоче знати про управлінський облік і реальні потреби підприємства. Такий бухгалтер займається тільки бухгалтерським і податковим обліком.

У світлі останніх подій вітчизняних управлінців турбує питання: чи складно знайти альтернативу програмним продуктам російських розробників «1С:Бухгалтерія», яка і до сьогодні використовується на більшості підприємств України?

На сьогодні в світі існує достатньо альтернатив платформі 1С. В цілому цей продукт є аналогом багатьох західних програм обліку: Microsoft Dynamics Ax, IFS, SAP, Oracle. Так, деякі українські промислові та фінансові корпорації вже користуються платформою типу SAP, яка, крім суто питань бухгалтерського обліку, вирішує ряд питань щодо управління та контролінгу на підприємствах. Ця програма може бути заміником 1С. Єдиним її недоліком є висока вартість, оскільки вона в 3-10 разів дорожча від російського аналога [3].

Для функціонування перерахованих західних продуктів потрібна розвинена сучасна ІТ-інфраструктура, висококваліфіковані (а тому дорогі) ІТ-фахівці підтримки. До того ж більшість цих продуктів поставляються в рамках комплексних рішень, і тому їх загальна вартість виявляється надзвичайно високою для середнього українського підприємства.

Існує альтернатива продуктам «1С» і в українській розробці. Так, наприклад, успішно розвивається локальний програмний продукт IT-Enterprise. Розробка повністю відповідає українському законодавству і регулярно оперативно оновлюється. Компанією IT-Enterprise, яка спеціалізується на розробці програмного забезпечення для управління підприємством в Україні створена лінійка програмних продуктів MASTER. Перший такий продукт - MASTER: Бухгалтерія для малого та середнього бізнесу створено у вересні 2017 року. Вітчизняний програмний продукт для ведення бухгалтерського обліку на підприємствах малого та середнього бізнесу доступний у хмарному і стаціонарному рішеннях.

Зрозуміло, українські підприємці будуть мати певний проміжок часу на перехід з програмних платформ російської розробки, які потрапили під санкції. Зокрема, вже на сьогодні розроблені модулі імпорту даних з платформи «1С:Бухгалтерія» на платформу «MASTER: Бухгалтерія».

Керівникам підприємств необхідно визначитися з вибором програмного забезпечення, яке здатне задовольнити всі потреби не тільки бухгалтерського, а й управлінського обліку підприємства, а також не вимагає від бухгалтера

специфічних навичок програмування. Тільки за умови правильного вибору можна максимізувати ефективність ведення облікової діяльності, що, безумовно, є необхідним кроком на шляху до інноваційного розвитку підприємства.

Список використаних інформаційних джерел

1. Перспективи гармонізації бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні / Резнікова В.В., Орлова О.С. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://applaw.knu.ua/index.php/holovna/item/435-perspektyvy>
2. Огляд системи 1С Підприємство [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://1c.ua/ua/v8/>
3. Чим замінити 1С? Чи є український аналог? [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://news.finance.ua/ua/news/-/401756/chym-zaminyty-1s-chy-ye-ukrayinskyj-analog>

УДК 657

Бондар М.І.

д.е.н, професор

*декан факультету обліку та податкового менеджменту
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»*

м. Київ, Україна

Єршова Н.Ю.

к.е.н., професор кафедри економічного аналізу та обліку

*Національний технічний університет «Харківський
політехнічний інститут»*

м. Харків, Україна

СТРАТЕГІЧНИЙ УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК В КОНЦЕПЦІЇ ЛАНЦЮЖКА ЦІННОСТІ

Забезпечення економічного зростання підприємств в довгостроковій перспективі залежить від ефективності та результативності управління витратами, орієнтованого на ефективному використанні ресурсів для досягнення конкурентних переваг. Концептуальні основи стратегічного управління витратами закладені в роботах: І. Ансоффа, В. Говіндараджана, П. Друкера, К. Друрі, М. Портера, А.А. Томпсона, А.Дж. Стрікланда, К. Уорда, Д.Р. Хенсена, Ч.Т. Хорнгрена, Дж. Шанка та ін. Так, Д.Р. Хенсен визначає стратегічне управління витратами як «використання даних про витрати для розробки та визначення найкращих стратегій, що забезпечують стабільну конкурентну перевагу [1, с. 58]. Дж. Шанк і В. Говіндараджан вважають, що поява стратегічного управління витратами є результатом злиття трьох напрямків стратегічного менеджменту: аналізу ланцюжка створення цінності; стратегічного позиціонування; аналізу і управління витратоутворюючими факторами [2, с. 862]. Ці автори